

[Bertel Haarder.]

sociale udgifter kun udgjorde halvdelen af den del af nationalproduktet, de udgør i dag. Hvad er det da for et begreb? Nej, det, der kendetegnede 1960erne, er, at det var dengang, man lavede planer, som man var ligeglade med hvornår skulle betales. Det er det, der er ændret. Nu har vi set, hvad nogle af planerne førte til af udgifter. Det er det, der kendetegner 1970erne i modsætning til 1960erne.

Jeg ved ikke, hvad det var for en glæde, man havde i 1960erne, velstanden var i hvert fald langt mindre, end den er nu. Vi er bare blevet klogere siden 1960erne, så man skulle måske sige de dumme 1960ere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

(Lovforslag nr. 158. Fremsat 23/1 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Camre (S):

Det foreliggende lovforslag fremsættes som en følge af den nye folkeskolelov. Der er tale om to afgørende ændringer, nemlig vedrørende selve gymnasieskolens opbygning og bestemmelserne om optagelse i 1. gymnasieklasse.

Ved skolereformen i 1958 kom en gymnasieskole til at omfatte en 3-årig realafdeling og en 3-årig gymnasieafdeling, men det er i dag de færreste gymnasieskoler, som omfatter realafdeling.

Den nye folkeskolelov afskaffer realafdelingen, og folkeskolen kommer fra den 1. august i år som bekendt til at bestå af en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse. Efter det forelig-

gende lovforslag kommer gymnasieskolen til fremtidig at bestå af en 3-årig gymnasieafdeling og kan tillige omfatte kursus til HF og studenterkursus. Optagelse af elever i 1. gymnasieklasse skal altså efter dette forslag finde sted efter afsluttet 9. klasse i grundskolen, første gang i 1978.

Forslaget kræver, at eleven har fulgt undervisningen på 9. klassetrin, men der stilles ikke krav om deltagelse i udvidet kursus eller om adgangsprøve, men dog om, at eleven har fulgt undervisningen i tysk på 7.-9. klassetrin eller har folkeskolens afgangsprøve i tysk. For elever, der søger en sproglig gymnasielinje, kræves desuden, at vedkommende har fulgt 9. klasses undervisning i latin eller har folkeskolens afgangsprøve i latin.

Det foreslås videre, at afgørelsen om optagelse af en elev i 1. gymnasieklasse træffes af elevens forældre i samråd med eleven og den hidtidige skole. I dag træffes beslutningen af den pågældende gymnasieskoles rektor efter reglerne i §§ 11-14.

Det er nok især denne del af forslaget, som vil give anledning til debat. Man kunne frygte, at en sådan åbning af en fri adgang til gymnasiet ville betyde, at elever, som ikke kunne forventes at fuldføre undervisningen på tilfredsstillende måde og på normal tid, ville få adgang til gymnasiet og derved bruge deres tid og samfundets penge på en uddannelse, som de alligevel ikke kunne færdiggøre eller bruge.

I disse år, hvor vi af hensyn til både samfundets ressourcer og de uddannelsessøgendes fremtidige beskæftigelse søger at dimensionere uddannelsessystemets enkelte dele mest hensigtsmæssigt, ville det være betænkeligt, hvis man lod et antal unge gå ind til 3 uddannelsesår, der ville være en blindgyde for dem.

Den foreslåede overflytning af afgørelsen om optagelse fra rektor til eleven, forældrene og den hidtidige skole er fremsat i forventning om, at de fleste elever og forældre har en ganske realistisk opfattelse af elevens evner og egnethed, og at såvel elever som forældre i sådanne situationer tager meget hensyn til skolens rådgivning. Ministeren regner med en mertilgang til gymnasiet på ca. 1.000 elever det første år på grund af de ændrede optagelsesvilkår og derefter en noget lavere mertilgang.

[Camre.]

Jeg vil gerne her understrege, at ændringen i optagelsesbetingelserne ikke må betyde en sænkning af gymnasiets uddannelsesmæssige niveau. Det vil fortsat være gymnasiets opgave at give den højeste teoretiske uddannelse i det 10.-12. uddannelsesår, og det er givet, at fremtidens krav vil være stigende. Jeg vil derfor gerne understrege, at lovforslaget ikke ændrer ved gymnasiets faglig indhold. Gymnasiet skal altså ikke gøres til et sted, hvor man bare hygger sig og har det rart, som et medlem af dette ting gav udtryk for i en dagbladsartikel for nogle dage siden. Forhåbentlig kan man både have det rart og lære noget. De, der søger gymnasiet, bør være mennesker, der har det rarest, når de lærer noget, og det er mit indtryk, at gymnasiet i høj grad lever op til begge dele.

Lad mig samtidig sige, at en studentereksamen ikke automatisk skal give adgang til en højere uddannelse. Studentereksamen er værdifuld også som en almindende uddannelse, og som sådan er den værdifuld for enhver uanset senere uddannelsesønsker. Det er ønskeligt, at der opnås en bevægelighed mellem de forskellige uddannelsesgrene, og at en uddannelsesmæssig specialisering sker så sent som muligt i uddannelsesforløbet og altså på så sikker grund som muligt.

Med disse bemærkninger skal jeg give socialdemokratiets tilslutning til en grundig udvalgsbehandling og til en snarlig vedtagelse af det foreliggende lovforslag.

Tove Nielsen (V):

Efter at folketinget den 13. juni 1975 vedtog en ny folkeskolelov, skal der nu finde konsekvensændringer sted på andre lovgivningsområder, bl. a. hvad angår loven om gymnasieskoler og studenterkursus. Efter at begrebet realeksamen er afskaffet og det fremover er sådan, at eleverne fortsætter udelt videre efter 7. skoleår med undervisning i visse fag på 2 forskellige niveauer, ja, så må vi naturligvis tage hensyn til det også i gymnasieskolelovgivningen. Derfor ville det også have været ønskværdigt, om ministeren havde holdt sig til rene konsekvensændringer i stedet for, som det er tilfældet her — og det er jo det, debatten vil stå på — at gå ind for den fri adgang til

gymnasiet for alle, der har modtaget 9 års undervisning. Dette er nemlig ingen konsekvensændring af den vedtagne folkeskolelov, og på trods af, hvad der står i bemærkningerne med hensyn til følgerne af den ny folkeskolelov, kan og vil venstre ikke påtage sig et medansvar over for, at det skulle være en konsekvensændring.

Men jeg er da godt klar over, at det kan betragtes som en konsekvensændring af de tanker, socialdemokratiet nedfældede i deres eget forslag fra 1972 til en folkeskolereform. Som bekendt har der aldrig i folketinget været et flertal for disse tanker, som gik ud på at afskaffe alt, hvad der har med prøver, karakterer og niveaudeling at gøre. Ligeledes var tanken fra socialdemokratiets side jo også, at alle efter 9 års undervisning skulle have nøjagtig den samme kompetence. Det har venstre hele tiden vendt sig imod, for det er jo ren og skær utopi at tro, at alle kan klare det samme, blot de har været igennem 9 års undervisning. Vi finder det meget forkert, at regeringen og socialdemokratiet ganske ser væk fra de krav, der er nedfældet i den ny folkeskolelov, når eleverne går videre i uddannelsessystemet, i dette tilfælde på gymnasiet.

Det kan naturligvis, går jeg ud fra, ikke komme bag på regeringen, at venstre ikke kan støtte den fri adgang til gymnasiet. For os er der nemlig en nøje sammenhæng imellem de krav, der stilles til eleverne i folkeskolen, og de krav, der bør stilles til dem, der søger optagelse i gymnasiet.

Venstre sikrede i folkeskoleloven karakterer, prøver og niveaudeling, og det er naturligvis, fordi vi tillægger dem stor værdi. Der skal stilles krav til eleverne, og vi ønsker ikke at være med til at udhule gymnasiet ved at undlade at stille krav til eleverne ved indgangen til gymnasiet, og bestemt heller ikke hvad angår kravene, når først de er kommet ind på gymnasiet.

Det er jo det, man gør, selv om hr. Camre nu lige har sagt, at der endelig ikke må røres ved det faglige niveau på gymnasiet. Man udhuler gymnasiet, hvis man lader alle efter 9 års undervisning slippe ind på gymnasiet, uanset hvordan de står med hensyn til karakterer og prøver, og uanset hvilket niveau de har modtaget undervisning på. Socialdemokratiets forslag vil uvægerlig føre til en

[Tove Nielsen.]

niveausænkning i gymnasiet, hvis alle uanset evner skal kunne komme ind og tage en studentereksamen. Naturligvis kan man tænke sig, at niveauet ikke må sænkes, men så fører det i hvert fald til, at adskillige elever må forlade gymnasiet, inden de har taget studentereksamen, fordi de ganske simpelt ikke kan følge med, og det ville dog være en bjørnetjeneste at gøre de unge. Der er mere end nok af blindgyder i uddannelsessystemet. Nu må vi gå den modsatte vej og afskaffe blindgyderne.

Helt paradoksalt virker det også i en tid, hvor vi taler om overproduktion af akademikere inden for de højere uddannelser, at vi så vil være med til at få flere ind i dette system.

I bemærkningerne til lovforslaget står der om de økonomiske konsekvenser, at det afhænger af forhold, som man ikke kan vurdere sikkert, og mere udflydende kan det vel heller ikke siges.

Jeg vil godt tage et punkt frem, som ikke er berørt i ministerens forslag, og som jeg virkelig betragter som en konsekvensændring, ikke som følge af den nye folkeskolelov, men som følge af HF-undervisningen. Det ligger jo sådan, at i mange tilfælde gives HF- og gymnasieundervisning i samme bygninger, og også ofte af de samme lærere. Jeg havde troet og håbet på, at ministeren netop som en konsekvens af dette ville have taget § 5 i gymnasieskoleloven frem. Det er ganske og aldeles uholdbart, sådan som det fungerer på gymnasierne, at eleverne blot ved at vise et dokument, hvorpå der står, at de nu har meldt sig ud af folkekirken, kan blive fri for at modtage undervisning og dernæst slippe for en karakter. Det giver nogle forhold, som visse steder er så uholdbare, at vi ikke kan forsvare at køre videre på denne måde. Jeg beder ministeren om at tage § 5 op til overvejelse, så vi kan få ordnede forhold på dette område. Jeg mener, det bør være naturligt, at der gælder de samme fritagelsesmuligheder inden for gymnasiet, som der gælder inden for HF, når det drejer sig om religionsundervisningen.

Eva Rothenborg (FP):

Da lov nr. 313 af 26. juni 1975, folkeskoleloven, blev vedtaget af folketingets partier minus de konservative og fremskridtspartiet

lige før sommerferien, overså man ganske i sin iver for at få gennemtruffet denne reform, at der blev tale om langt større ressourcemæssige konsekvenser i kravet om den 9-årige enhedsskole, end man havde taget højde for. Nu kommer altså vores lille arbejdsjern, undervisningsministeren, med forslag om ændring af loven om gymnasieskolen og studenterkurserne, et forslag, der efter hendes opfattelse er en nødvendig konsekvens af lov nr. 313.

Her er den første af en lang række selvmodsigelser, som forslaget er fuldt af. Under debatten i december om 10.-12. skoleår fremhævede undervisningsministeren netop med beklagelse det store pres, der var på gymnasiet, og nu, ganske kort tid efter, fremkommer hun med et forslag, der vil øge dette pres ganske betragteligt, skønt adgangs begrænsning til universiteterne er et faktum. Forslaget er også forhastet, for der ligger nemlig ikke nogen naturlig eller nødvendig konsekvens fra lov nr. 313 til at ændre adgangs betingelserne for gymnasiet og studenterkurserne. Selv om den 9-årige enhedsskole er en kendsgerning, er der intet til hinder for, at elever, der aspirerer til at komme i gymnasiet, indstiller sig til egnethedsprøve i slutningen af folkeskoletiden.

Med beklagelse må jeg konstatere, at der endnu en gang, som tilfældet var med folkeskoleloven, ikke er taget de nødvendige pædagogiske overvejelser op, der bør indgå som en integrerende del af et sådant forslag, bl. a. den meget øgede intellektuelle spredning i klasserne, der også er genstand for bekymrede overvejelser inden for folkeskolen i dag. En sådan spredning medfører nemlig konsekvenser som nedsat klassekvotient, støttelærerordning, undervisningsdifferentiering osv. med sig. Selv GL-folk, der jo af foreningspolitiske grunde støtter forslaget meget stærkt, nævner disse problemer, der vil opstå, og jeg vil tillade mig at citere fra en artikel i GLs blad side 20:

„Problemerne opstår, når vi skal undervise og arbejde med de meget forskellige elever. Skal udbyttet være det samme, er der ikke tvivl om, at vi må ændre på undervisningsformerne. Det bliver nødvendigt med længere og længere perioder med individuelt eller gruppepræget arbejde, hvor læreren ikke nødvendigvis udøver samme virksomhed over for alle elever. Dette kan

[Eva Rothenborg.]

næppe undgå at få virkninger på andre områder, det bliver vanskeligere med den lærercentrerede evaluering, ligesom der kan blive problemer med at nå frem til fælles eksamensopgivelser.“

Tanken bag forslaget er jo i virkeligheden også den 12-årige enhedsskole, og den tilstræber yderligere en sammensmeltning af HF-kurset og gymnasiet, hvilket også erkendes inden for GL, hvor formanden i samme blad skriver om sammensmeltningen og den yderligere integrering af HF og gymnasieundervisningen.

Men restgruppen, der skal hales frem, drejer sig heller ikke om det store tal, som menes. I kompetente skolekredse mener man kun, det drejer sig om mellem 10 og 20 pct. Derimod erkender man, at kundskabsniveauet, ikke mindst i tysk, efterhånden er invalideret; så meget mere beklageligt er dette jo, efter at vi er blevet medlemmer af EF, hvor vor største og nærmestboende partner er Tyskland. Det forringede kundskabsniveau betyder en stigende belastning på undervisningen i l. g, hvor kostbar tid spildes med at bibringe eleverne kundskaber, som for længst skulle have været indlært.

Med hensyn til aldersbegrænsningens ophævelse må jeg sige, at dette er et banesår over for studenterkurserne, der ikke indrømmes samme ret nedefter. Når man så yderligere skaber denne konkurrenceforvridning, vil man faktisk give kurserne dødsstødet og dermed bidrage til yderligere arbejdsløshed. Jeg er helt uenig med undervisningsministeren i hendes betragtning om aldersspredning i klasserne, for de erfaringer, der er høstet ude på den skole, hvor jeg selv har undervist, bl. a. i HF-klasserne, har vist det stik modsatte, at der kan opstå et overordentlig stort modsætningsforhold, hvis aldersspredningen er for stor i en klasse.

Endelig er der jo den ikke uvæsentlige ting, som hedder økonomiske konsekvenser. De 10 mill. kr., som undervisningsministeren nævner, holder hverken her eller der. Alene i Frederiksborg amt, hvor de 6 store gymnasier har lavet en tilgangsprognose, er man kommet til en tilgang på 15 pct., hvilket betyder mindst ét yderligere spor ved hver skole, og det betyder yderligere ansættelse af lærerkæfter og ikke mindst en vold-

som tilgang i kravet om undervisningsmateriale, som har været meget svært at skaffe i de senere år.

Jeg skal også lige nævne afviklingen af de akademiske lærere ved privatskolerne. Det er en vildmand. Det kan ikke afvikles på fire år, og desuden er det forkasteligt, mener jeg, at gribe ind i de private gymnasiers rettigheder.

Tilbage står der kun i denne omgang at sige, at det er altid betænkeligt med reformer i en sparetid, men at omkalfaltre hele vores undervisningssystem på et tidspunkt, hvor landets økonomi er sådan, at man end ikke har midler til den allerede gennemførte skolereform, og hvor man skærer ned på en lang række trangsbestemte ydelser i begge ender af livsskalaen, er uansvarligt. Jeg er ked af at benytte dette udtryk, men jeg må betragte forslaget ud fra mine år som lærer i den højere skole, og dér ser det ikke godt ud.

Fremskridtspartiet kan ikke gå ind for forslaget, som det er, men vi vil naturligvis meget gerne bidrage til en saglig diskussion af det under udvalgsarbejdet.

Lone Dybkjær (RV):

Lovforslaget indeholder dels konsekvensændringer, dels helt nye ting. Jeg skal prøve at koncentrere mig om nogle enkelte spørgsmål og så sige, at det naturligvis hænger sammen med den diskussion, vi har omkring det 10.-12. uddannelsesår.

Når man kigger på målsætningen for gymnasiet, så ser man jo, at gymnasiet fortsat skal være almindennende og samtidig skal give det nødvendige grundlag for de videregående studier. Det radikale venstre er tilhængere af, at dette dobbeltprincip fastholdes. Vi er tilhængere af, at enhver, der har lyst til og mulighed for at få en generel uddannelse, får tilbuddet om at få en generel uddannelse af 12 års varighed. Men det behøver jo ikke nødvendigvis ske på et gymnasium, det kan også ske andre steder, og jeg vil godt understrege, at det skal være et uddannelsesstilbud; der skal ikke være tale om uddannelsesvang.

Når vi er tilhængere af, at denne generelle mulighed eksisterer, er det naturligvis, fordi det dynamiske samfund, vi har, stiller øgede krav til omstillingsevne og til almen forståelse af samfundsudviklingen, både for at

[Lone Dybkjær.]

den enkelte kan følge med udviklingen, måske oven i købet deltage i de demokratiske beslutningsprocesser, men også fordi erhvervsvalg på et meget tidligt tidspunkt bliver problematisk i et dynamisk samfund. Man vil stå og skulle vælge noget, som man i virkeligheden ikke aner hvad er, fordi de job, man vælger til, på det tidspunkt overhovedet ikke eksisterer endnu.

Men når det er sagt, skal det også siges, at gymnasieundervisningen jo har to formål, nemlig dels det almindelige, dels en forberedelse til de videregående uddannelser, og herved kommer man ind på at diskutere, hvilke krav der må stilles til et uddannelsessystem, der skal forberede til videregående uddannelser. Det betyder, at vi kommer til at diskutere hele spørgsmålet om niveauerne, det niveau, der skal være, og de krav, der skal være til optagelse.

Det er naturligvis altid svært at diskutere niveauer, og det er altid svært at diskutere, om niveauer øges eller ikke øges. Det er jo meget sjældent, at man i virkeligheden, når man taler om den slags ting, har nogle konkrete undersøgelser, der kan dokumentere udsagnene på et sådant område. Der er i hvert fald en enkelt ting, man kan sige om det, og det er, at den undervisningstid, der er i gymnasiet i dag, er væsentlig lavere, end den var for nogle år tilbage. Om det så fører til en niveausenkning, kan man, som jeg sagde, diskutere, men jeg tror dog, det er noget, man bliver nødt til at have med i baggrunden, når man diskuterer gymnasieundervisningen.

Det andet, vi må gøre os klart, er, at uddannelse er det eneste råstof, Danmark har, og derfor er det afgørende nødvendigt, at vi virkelig laver en fornuftig uddannelse og en uddannelse, der gør, at vi kan klare os i forhold til udlandet.

Dermed kommer jeg til det, der selvfølgelig er det kontroversielle spørgsmål i forbindelse med dette lovforslag, nemlig optagelsesbetingelserne. Hvis vi får fri adgang til gymnasiet, hvem er det så, der vil komme ind i gymnasiet? Vi er jo alle sammen interesseret i, at vi får de restgrupper, som der har været snakket om også i forbindelse med 10.-12. uddannelsesår, ind i et uddannelsessystem. Om det så skal være gymnasiet eller noget andet, må naturligvis af-

hænge af lyst og evner. Men noget af det, man kunne frygte, når man diskuterer en fri adgang til gymnasiet, er, at det netop ikke bliver de restgrupper, f. eks. fra ikke-studievante miljøer, der kommer ind i gymnasiet. Jeg tror derfor, det bliver nødvendigt, at vi kommer til at diskutere disse optagelsesbetingelser på en meget grundig måde, sådan at vi virkelig er klare over, hvilke grupper det er vi får taget ind i uddannelsessystemet, og sådan at vi er sikre på, at vi ikke når frem til en ikke-hensigtsmæssig niveausenkning i gymnasiet.

Vi er i øvrigt i tilknytning hertil, kan jeg sige, tilhængere af, at aldersgrænserne ophæves, og vi er også tilhængere af, at man fastholder kravet til tysk som en optagelsesbetingelse for gymnasiet.

Herudover kan vi, havde jeg nær sagt, naturligvis tilslutte os, at man prøver at etablere tilbud til handicappede, og vi er glade for, at der bliver sat et undersøgelsesarbejde i gang om det her spørgsmål, ligesom vi også kan tilslutte os, at der kommer en højere grad af individuel erhvervs- og uddannelsesvejledning.

Gerda Møller (KF):

For det konservative folkeparti er det foreliggende lovforslag det bedste bevis, vi kunne ønske os, på, at vi gjorde rigtigt i at gå så stærkt imod den nye folkeskolelov, som vi gjorde. Et af vore argumenter dengang var, at vi ikke ønskede at hjælpe enhedsskolen på vej, og det er altså lige det, folkeskoleloven nu skal bruges til med det foreliggende lovforslag til ændring af gymnasieloven.

Jeg må med det samme sige, at den konservative folketingsgruppe tager skarpt afstand fra undervisningsministerens forslag om at gøre det bestående gymnasium til et åbent gymnasium, som ikke stiller nogen som helst reelle krav til de elever, der skal optages i det, hverken krav om deltagelse i udvidet kursus eller krav om afgangsprøver før optagelsen. Det kræves blot, at man har fulgt undervisningen på 9. klassetrin, herunder også tilbudsfaget tysk fra 7. klasse.

I den forbindelse kan man nok undre sig over, at ministeren, når hun nu sætter denne adgangsbetingelse — der er altså en enkelt og med latin én til — da ikke, da hun lavede folkeskoleloven, lod tysk blive et

[Gerda Møller.]

obligatorisk fag. Nu skal børnene allerede i 6. klasse vælge fremtid. Det er meget tidligt og stik imod tendensen på alle andre uddannelsesområder, hvor man bestræber sig på at udskyde det endelige valg længst muligt.

Selv om vi går ind for både forældre- og elevindflydelse, så finder vi det ikke rigtigt at overlade det til forældre og børn i samråd at skønne, om eleven har de fornødne kundskaber, er tilstrækkelig moden osv. til at kunne optages i gymnasiet. Vi må forlange, at der også fremover skal være et egentligt optagelseskriterium, f. eks. at eleven har gennemgået det udvidede kursus på 8.-9. klassetrin, samt at eleven har indstillet sig til og har bestået den afsluttende prøve. Så må vi lave den ændring i folkeskoleloven.

I tider, hvor der skal spares, virker det på os aldeles urimeligt, at der skal bruges 10 mill. kr. på at optage elever, der hidtil har været skønnet uegnede. Oven i købet vælter man størstedelen af udgifterne over på amterne. Og 10 mill. kr., det er jo kun et skøn. Vi har hørt om beregningerne fra f. eks. Frederiksborg amt. Det kan meget nemt blive et langt større beløb, specielt i en tid med stor arbejdsløshed. I hvert fald vil der da ikke være noget at sige til, at en stor del af de unge, der ellers ikke ville have drømt om at gå i gymnasiet, finder ud af, at nu kan de blive beskæftiget i 3 år og samtidig søge at uddanne sig på et højere plan. Vi må så bare håbe på, at de ikke til den tid bare bliver arbejdsløse på et højere plan.

Hvis de mange millioner skulle bruges til at styrke gymnasiet med, så var det en anden sag. Men det skal de ikke efter vores mening. Tværtimod må man befrygte en svækkelse af det faglige niveau. Vi er altså ikke enige med hr. Camre i, at forslaget ikke ændrer ved gymnasiets faglige indhold, for når en så stor ny og svag gruppe uden videre skal kunne optages, så kan det ikke undgås, at kravene til undervisningen må sænkes. Og da man jo ikke kan lade store flokke dumpe til studentereksamen, så frygter vi, at det næste skridt bliver, at man afskaffer studentereksamen som afslutning på gymnasiet og bare får et bevis for at have fulgt undervisningen i de tre år. Så er vi altså ved socialdemokratiets ønskemål, den totale enhedsskole, hvor alle skal er slettet.

Den tendens advarede vi imod ved behandlingen af folkeskoleloven og ved behandlingen af det 10.-12. uddannelsesår. Vi tror ikke, alle er født lige med hensyn til anlæg og evner — ja, vi ved det — og derfor tror vi heller ikke på, at man kan nå den af socialdemokratiet tilstræbte lighed gennem uddannelsen.

Der er nogle enkeltheder, jeg ville have været inde på. Jeg kan ikke nå det, men det vigtigste for os er og bliver også, at vi kan ikke gå med til at liste en 12-årig enhedsskole ind ad bagdøren, og vi kan under ingen omstændigheder acceptere, at der ikke forbliver et egentligt optagelseskriterium til gymnasiet.

Kristine Heltberg (SF):

Lad mig sige det straks: vi er i princippet tilfredse med dette i og for sig beskedne forsøg på at liberalisere adgangen til gymnasiet. Men hvis det, vi skal opnå, er en virkelig og en ægte demokratisering og ikke noget, der bare vil være en kvalitativ niveausenkning til gavn for borgerskabets ambitiøse forældre og måske til skade for deres børn, så må vi håbe, at de liberaliseringsbestræbelser, som ministeren opstiller i lovforslaget, bliver ledsaget af ikke blot en meget kraftig vejledning på erhvervsuddannelsesområdet i selve gymnasiet, men også på dette overgangspunkt. Her havde jeg gerne set en lidt nærmere kommentar i bemærkningerne til, hvad man forstår ved det samråd, der skal finde sted mellem forældre, elev og den afleverende skole omkring optagelsestidspunktet.

Jeg er også lidt bekymret over, at denne liberalisering, som man siger af økonomiske grunde, skal udskydes til 1978, og jeg er specielt betænkelig ved, om dette 1978 ikke i virkeligheden betyder så meget som: ad calendaras græcas. Jeg håber, at det ikke gør det, men tiderne er af en sådan art, at jeg meget gerne vil høre ministeren sige noget på dette punkt.

Et andet punkt, hvor der skal sættes ind for at få den ægte demokratisering, er ikke inden for ministerens eget område, men er alligevel det helt afgørende, det er den økonomiske støtte netop til de årgange, som gennem ungdomsydelsen faktisk i dag har det svært i den situation, hvor de skal vælge, om de vil i gymnasiet eller ej.

[Kristine Helthberg.]

Jeg vil gerne drage et par enkelte punkter frem, hvor jeg også er bekymret, til trods for den almindelige glæde over mange fornuftige ændringer af gymnasieloven, der foreslås her. Det gælder f. eks. problemet med faget tysk. Jeg må faktisk med sorg i sinde sige, at den eneste logiske konsekvens af folkeskoleloven er ikke at lokke tysk ind ad bagvejen som en optagelsesbetingelse til gymnasiet, men faktisk — og det gør mig virkelig ondt, jeg kan næsten ikke få mig selv til at sige det — at afskaffe kravet om tysk som en betingelse for optagelse i gymnasiet overhovedet. Det er svært, men ellers er der efter min mening tale om en slags baglæns obligatorisk indførelse af tysk.

Et andet punkt, hvor jeg gerne havde set et initiativ, selv i forbindelse med denne midlertidige ændring af gymnasieloven, er omkring det smertensbarn, der hedder den pædagogiske uddannelse af gymnasielærere. Dette punkt fastholdes som i den hidtidige lov. Jeg håber, ministeren har tænkt meget alvorligt på, hvordan denne bestemmelse kan ændres, sådan at denne liberalisering, vi får med hensyn til gymnasiet, også betyder en forbedret pædagogisk forberedelse af de unge gymnasielærere på dette punkt. Sådan som forholdene er i øjeblikket, nærmer de sig ofte det kaotiske og er så utilfredsstillende, at selv de mest veldisciplinerede cand.mag. er stritter imod og opfører sig på en måde, som de ikke ville tilgive deres egne elever, i forbindelse med specielt den teoretiske side af uddannelsen. Altså, hvis demokratiseringen skal blive til virkelighed, er der her et meget væsentligt punkt, der skal bringes i orden.

Alt i alt må jeg sige, at vi betragter lovforslaget som en absolut forbedring i retning af en demokratisering. Vi vil bare sikre os, at det virkelig er et fremskridt, og det vil vi gerne høre noget nærmere om i udvalget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan ikke give tilslutning til forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus i den form, hvori det er fremsat. Vi mener bl. a., at optagelsesbetingelserne må ændres. Det må være rimeligt at forlange afgangsprøve fra 9. eller 10. klasse. Vi ser med tilfredshed,

at tysk og latin er nævnt, og vi mener også, der må være en udtalelse fra skolen. Lad mig sige, at jeg ikke nærer den store bekymring for tysk, fordi det er frivilligt. Min erfaring fra folkeskolen har været, at næsten samtlige elever ønskede det, fordi det var frivilligt.

Skal forældre og elever selv bestemme? Ud fra mine erfaringer — vi har haft det samme inden for 1. real — vil jeg give fru Lone Dybkjær ret i, at de, der pressede mest på, det var absolut forældre og elever, der kom fra miljøer, hvor man var vant til at læse. Der var ingen pres fra anden side. Jeg tror også, at en fri adgang vil medføre, at mange vil komme til at lide nederlag i gymnasiet, og det kan da ikke være meningen, at man daglig skal komme til kort, fordi man ikke kan klare sig. Det er ikke altid, man selv kan se det. Der blev sagt, at man var realistisk. Det er ikke min erfaring. Jo, de fleste er, men nogle elever og forældre er ikke realistiske, og så får vi altså disse konsekvenser; så vil man eventuelt have udsigt til at dumpe til en eksamen, og hvem bryder sig om det? Det er også et nederlag. Derfor kan vi ikke medvirke til forslaget. Hvis det skal undgås, så er der kun én vej, og det er at stille mindre krav, sænke niveauet, og det kan vi under ingen omstændigheder medvirke til.

Vi er heller ikke sikre på, at det kun vil dreje sig om 1.000 flere, der vil søge til gymnasiet. Vi er ikke så sikre på, at ikke flere i dag ville søge, hvis vi ikke havde de optagelsesbetingelser, som vi har.

Der er et andet punkt, jeg også vil fremhæve. Ophævelsen af rektors optagelseskompetence kan vi ikke gå ind for, men vi konstaterer med tilfredshed, at det ikke gælder for de private gymnasier.

Vi har et andet problem, som vi håber kan løses, og det er elevtallets gennemsnit i de private gymnasieskoler. Vi ser, det skal være 15 imod nu 8. Det finder vi helt urimeligt, men vi vil ikke lægge os fast på, at det skal være 8, men håber, vi kan få en forhandling og få klaret problemet.

Jeg vil også gerne spørge, om det er meningen, at de 2-årige studenterkurser fuldstændig skal forsvinde.

Endelig har jeg en bemærkning til lovens § 5 om fritagelse for religion, som fru Tove

[Inger Stilling Pedersen.]

Nielsen har været inde på. Jeg kunne også tænke mig at spørge: hvad hindrer eksamen i et kundskabsfag?

Vi håber, udvalgsarbejdet resulterer i et forslag, som vi kan give vor tilslutning.

Freddy Madsen (DKP):

Fra ministeriets side er det jo tidligere sagt, at gymnasieskolen er en overlevering fra middelalderen, og i betragtning af det er det jo ret så beskedent, hvad vi her stilles over for. Dertil kommer, at forslaget, som det også er sagt, er en konsekvens af folkeskoleloven, som vi har stemt imod. Det gør, at vi i og for sig er destineret på en vis skepsis i denne sag. Men nu vel, vi er jo blevet nøjsomme med hensyn til de ting, der kommer fra regeringen, specielt på uddannelsesområdet, og vi skal da også medgive, at der er positive ting i det forslag, som her lægges frem, hvorfor vi i det store og hele, altså taget som et nøjsomt fremskridt, vil være med til at støtte dets gennemførelse.

Der er en række punkter i det, som jeg skal komme ind på et par stykker af. Det er klart, at vi f. eks. græder tørre tårer over, at realafdelingerne i gymnasieskolerne nu forsvinder, for de har jo altid været en nem adgang for såkaldt bedre folks børn til at komme ind i gymnasiet. Det kan de komme sammen med alle andre nu, hvis forslaget bliver gennemført.

Der er med hensyn til alderskriterierne naturligvis noget positivt i, at man kan vende tilbage til gymnasiet, men der er også, og det gælder en række af punkterne, en tvetydighed i det, fordi det også kan bruges til at udskille nogle af systemet og sige, at nu kan de godt vente et stykke tid.

Vi er tilhængere af, at der skal være en virkelig erhvervsvejledning. Jeg vil godt spørge ministeren om, hvad der ligger i det. Om der heri ligger en imødekommelse af det, som en lang række organisationer inden for området har stillet krav om, nemlig at der skulle være en egentlig studievejlederordning. Det er klart, at det vil kræve midler, men det vil efter min opfattelse også være en overordentlig nyttig ting. Det samme gælder spørgsmålet om de handicappede. Også det kan vi støtte, men også det kræver økonomi.

I det hele taget må jeg sige om økonomien, at det er nok forkert at læsse nye byrder over på kommunerne. Det må da være en naturlig opgave fra statens side at gennemføre de ting, som her bliver foreslået.

Men det væsentlige problem er jo spørgsmålet om den frie adgang til gymnasiet. Jeg må sige, at der er meget i denne sag, som kan vække undren. Jeg troede faktisk — det er nok naivt, men jeg troede faktisk at det var en aftale mellem forligspartierne omkring skolereformen, at nu havde man sikret den frie adgang til gymnasiet. Må jeg gøre opmærksom på, at hr. Maigaard, som jo var en af forligsdeltagerne, fra denne talerstol gjorde opmærksom på, at nu var der fri adgang til gymnasiet. Det blev taget op af fru Gerda Møller i debatten, men det stod uimodsagt både fra fru Tove Niensens og fra undervisningsministerens side. Alle vi, der altså ikke var involveret med bag de lukkede døre for at diskutere folkeskoleloven, måtte faktisk leve med den opfattelse, at her var der truffet aftale mellem forligspartierne om, at der var fri adgang til gymnasiet. Nu kommer man altså fra flere partiers side og går imod denne frie adgang. Det er naturligvis op til forligsparterne at vurdere, hvor rimeligt det er, men for os andre må det komme som noget af en overraskelse. Om der er løbet fra de givne løfter, eller om det hele tiden har været en forudsætning, at det bare var det figenblad, SF skulle dække deres forligsdeltagelse med, det kan vi naturligvis ikke vide. Men som sagt kommer det for os som en overraskelse.

Det kommer også som en overraskelse, eller måske ikke som en overraskelse, men jeg synes alligevel som en meget dårlig ting, at undervisningsministeren har ladet sig presse til at udskyde den ting. Altså nu har vi holdt møde efter møde på Marienborg og andre steder og diskuteret i timevis om, hvad der gøres ved ungdomsarbejdsløsheden, og så kommer man nu, hvor man virkelig kunne gøre noget ved den ungdomsarbejdsløshed, og siger, at man vil udskyde den historie i 2 år. Ja men her har vi jo faktisk meget klart fortalt, hvad det drejer sig om. Alle vil gerne tale om den ting, men når det kommer til de konkrete ting, når det kommer til den konkrete virkelighed, så vil man i virkeligheden ikke løfte en finger for

[Freddy Madsen.]

at hjælpe de unge, som kastes ud i arbejdsløsheden.

Og så til slut bare en detalje i sagen. Selvfølgelig indeholder jo beviset på, hvad vi var nogle stykker der sagde — og her er jeg for en gangs skyld enig med fru Gerda Møller — nemlig at det, at man ikke gjorde faget tysk obligatorisk i folkeskolen, var en fatal fejltagelse, og nu skal man altså til at lappe på det hen ad vejen.

Anrfast (CD):

Efter debatten om det 10. og 12. uddannelsesår var der vist ingen her i salen, der var i tvivl om, at centrum-demokraterne betragter gymnasiet med særlig interesse. Vi finder, det er en skole, der fremfor nogen anden skal være målrettet mod de længerevarende uddannelser, en skole for dem, der har sat sig det mål netop at bruge gymnasiaårene til at gøre sig studieegne, læsevante og selvstændigt arbejdende. Af samme grund er vi meget betænkelige ved de ændringer, som undervisningsministeren her har foreslået, særlig med henblik på optagelseskriterierne, og jeg kan da lægge de 4 stemmer til dem, som faktisk i øjeblikket tilkendegiver for undervisningsministeren, at hun har et flertal imod sig for sine tanker.

Det er jo allerede omtalt, hvad der før har været, og hvordan det fremtidig bliver, når man skal ind i gymnasiet, altså forældre og elever skal afgøre det, men jeg ser jo dog, at man i hvert fald har indført kravet om, at der skal være tyskundervisning. Der bliver jeg nødt til at sige, at der jo var et par medlemmer af vores gruppe, der påpegede, at netop frivillig tyskundervisning ville føre til, at man kunne risikere at stå med studenter, som aldrig havde lært tysk. Det forhindres jo nu, men til gengæld må man altså i realiteten erkende, at vi er tilbage dertil, hvor der stiles mod et gymnasium allerede fra 7. klasse, hvor tyskundervisningen tager sin begyndelse.

Jeg kunne have lyst til i denne forbindelse at henvise til, at en nylig undersøgelse, der er foretaget i Århus, viser, at 90 pct. af de elever, der skal til efter sommerferien, allerede har valgt tysk. Det er altså en restgruppe på 10 pct., der benytter sig af det, ministeren skaffede mulighed for. Vi kan jo så vurdere, om det havde været gavnligt at

få de sidste 10 pct. af disse elever med, eller om man skal være glad for, at de ikke skal tvinges til at læse tysk. Måske fortryder de det en dag.

Ministeren skriver i sine bemærkninger, at de ændringer, som er foreslået her, næppe vil betyde andet i de første år, end at der kommer 1.000 nye elever. Det skulle altså i virkeligheden være de elever, som hidtil er blevet erklæret for ikke-egnede, som så altså alligevel skulle kunne komme i gymnasiet. Men kigger vi på dem, der er egnede eller måske egnede, og som er kommet i gymnasiet i dag, ja, så har vi fået oplyst — jeg ved ikke, om ministeren kan bekræfte det — at frafaldet i løbet af gymnasieårene ligger på ca. 6 pct., og alene det første år er det på 3 pct. Jeg ved ikke, om man kan danne sig noget skøn over, hvor meget de 1.000 nye elever, som man vil give fri adgang, vil forøge denne procent. Jeg synes, at alene det, at 6 pct., hvilket jo svarer til et sted mellem 300 og 400 og senere måske 500 og 600 elever, må falde fra, er nok så alarmerende. Jeg er altså ikke nogen tilhænger af, at vi skal åbne yderligere, for disse, der falder fra — der kan naturligvis være mange grunde — må jo have siddet som en tung ende i de gymnasieklasser, hvor de var.

Det kan godt være, at dette fortæller meget mere om, hvordan man har anvendt disse betegnelser „mindre egnede“ eller „egnede“, men det fortæller i hvert fald, at der er fejlskøn, og det kunne egentlig være interessant at se, om disse fejlskøn er foretaget af bestemte skoler, som har ligget under for pres fra eleverne og forældrene. Det kunne egentlig være interessant at se, for det eneste værn, rektor må have haft over for eventuelle skoler, der således førte elever ind, det måske kneb for at følge med i virkeligheden i ræset, eller hvad man vil kalde det, var jo netop, at han forlangte optagelsesprøve, og det er den, der nu bliver afskaffet.

Vi er ikke trykke ved dette. Vi er bange for, at gymnasiet på den måde vil blive en opbevaringsanstalt, eller skal vi kalde det en højere pigeskole for begge køn, hvor man altså kan bruge nogle år som motivationsperiode i stedet for at være mellem folk, der arbejder energisk på at gøre sig studieegne. Det er selvfølgelig generøst at åbne portene på vid gab, men det er jo vort ansvar at sik-

[Arnfast.]

re, at nok er der åbent, og nok skal vi skaffe alle støttemuligheder for unge, som ønsker at gå den vej, men vi skal også undgå, at unge fra folkeskolerne kommer ind og får det gymnasiechok, som det jo er for mange pludselig at komme imellem, skal vi kalde det eliten.

Af samme grund finder vi, at der må flere beviser på, at der både er læselyst og læsefærdighed, og at de kan løse opgaver og prøver, og derfor går vi også ind for, at mindstemålet må være de udvidede kursus og prøver. Vi skal bl. a. sikre, at de folk, der kommer i gymnasiet, er eksamensvante, for på denne måde kan vi jo risikere, at den første eksamen, de overhovedet møder, det er studentereksamen, medmindre ministeren når at afskaffe også den.

Sigsgaard (VS):

Jeg skal i modsætning til andre ikke kritisere, at lovforslaget her på visse punkter går en smule videre end til de rene konsekvensændringer. Tværtimod kunne man måske nok sige, at der havde været behov for videgående reformer i gymnasieskolen, set i sammenhæng med uddannelsen i det hele taget af de 16-19-årige, men lad nu det ligge.

Der er jo udmærkede mindre nyheder i lovforslaget. Her tænker jeg ikke mindst på forslaget under § 1, nr. 7, at der nu skal gives mulighed for specialundervisning, og under nr. 8, muligheden for erhvervsvejledning. Jeg tror dog, som det vist allerede er blevet sagt for lidt siden, at der må sættes nogle tidsfrister for ikrafttræden af de punkter her. Det ligger jo nemlig sådan, at i visse områder af landet foregår der allerede i dag specialundervisning i gymnasiet, og den finansieres f. eks. af kommunen. Og dér har jeg et eksempel på, at den undervisning allerede nu er bebudet sat i stå under indtryk af, at nu kommer staten jo og foreslår specialundervisning indført i gymnasiet. Så har den pågældende kommune — det er Frederiksberg kommune — sagt: nå men så vil vi ikke betale mere. Så får vi altså et tomrum, indtil de forslag her træder i kraft. Derfor burde man nok forlange en tidsfrist sat ind i lovforslaget.

Med hensyn til ophævelse af aldersgrænsen henvises der til de gode erfaringer på HF. I

den anledning skal man vel lige minde om, at på HF er der mulighed for støtteundervisning det første år for folk, der har været uden for undervisningen i et stykke tid, og det bør være ligesådan, når det gælder gymnasiet.

Med hensyn til den frie adgang skal man jo nok her skelne mellem hvad der er en formel fri adgang, og hvad der er en reel fri adgang. Det, der her er tale om, er den formelle frie adgang, når bortses fra den dér lille skønhedsfejl med tysken, hvor jeg kan tilslutte mig fru Kristine Heltbergs bemærkninger. Det er en formel fri adgang, og det skal man ikke kimse ad, men man skal heller ikke forveksle det med en reel fri adgang.

De gode ting i lovforslaget — hvis jeg nu skal være kritisk over for det — skal vente, og resten er de rene småtterier. Men når det er sagt, så vil jeg da nok sige, at især hvis vi får tidsfrister ind, vil vi da se positivt på det.

Der tales om niveausenkning fra flere sider. Fru Eva Rothenborg var inde på det. Andre har været inde på det. Det kan man jo godt undre sig en smule over. Vi har en udtalelse fra Gymnasieskolernes Lærerforening, hvor der står, at de ikke frygter nogen faglig niveausenkning. En forøgelse med 6-7 pct., siges det i udtalelsen, vil ikke påvirke niveauet, da alle erfaringer viser, at forudsætningerne hos de i dag afviste ikke afviger væsentligt fra de optagnes. Det er, hvad gymnasielærerne siger.

Fru Eva Rothenborg citerede vidt og bredt, hvad der stod i bladet Gymnasieskolen. Hun undlod fuldstændig det, der er foreningens officielle tilkendegivelse, som hun også har modtaget. Det passede åbenbart ikke rigtig i krammet. Hun bruger altså gymnasielærerforeningen, når det sådan ligesom passer, og ellers har det ingen interesse. Så afviser hun i øvrigt gymnasielærerforeningen med at sige: nå ja, det er jo klart, de er interesserede i, at der kommer flere elever ind, for så sikrer de jo deres brød bedre. Det var det, der lå i det.

Det ville svare til, at vi blæste på, hvad tandlægerne sagde, når det gjaldt tandhygiejne. For vi sagde: de tandlæger er kun ude på, at vi skal æde en masse sukker og lade være med at børste tænder, så de kan få noget at lave. Og præsterne ville vi overhovedet ikke lytte til, for de er kun ude på

[Sigsgaard.]

at få os til at afgå ved døden hurtigst muligt, så der bliver nogle begravelser at foretage. Jeg er også skeptisk over for specialister, men der må være en lille grænse her, synes jeg nok.

Jeg synes ikke, at man på den ene side fuldstændig kan kimse ad, hvad folk, der arbejder på området, siger, og så på den anden side ikke have noget som helst at henvise til, når man påstår, at der her bliver tale om en niveausenkning. Det, vi har udsagn om, er, at der ikke bliver en niveausenkning. Alligevel står man og påstår det modsatte.

Og hvad er så argumentationen? Den er: det bliver for dyrt det her. Og så er argumentationen, at man vil have sorteret børnene. Der skal spares. Det vil sige, at de skal ud af uddannelsessystemet og ind i arbejdsledigheden. Det er det alternativ til lovforslaget, man fra højre i salen peger på.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal afstå fra at komme med nogen samlet tilkendegivelse til de forskellige bemærkninger, der har været til dette lovforslag.

Jeg skal indlede med at sige tak til hr. Camre for de positive bemærkninger og så i øvrigt hæfte mig ved de bemærkninger, fru Tove Nielsen kom med. Det var lidt sørgeligt, synes jeg, at der i disse bemærkninger ikke ét eneste sted indgik, hvad venstre egentlig ville. Der var mange bemærkninger om, på hvilke punkter venstre var imod det her fremsatte forslag, men der var ikke én eneste bemærkning om, hvilken form for optagelse venstre mente der skulle være til gymnasiet; det havde dog ellers været interessant at høre.

Fru Tove Nielsen mente, at det specielt var socialdemokratiet, der i forbindelse med den nye folkeskolelov var gået ind for, at alle efter 9 år skulle have den samme kompetence. Her må jeg sige, at det faktisk er samtlige af de partier, der har vedtaget denne folkeskolelov, idet det som bekendt er vedtaget, at der kun findes én fælles prøve efter 9. skoleår, hvad enten man har deltaget i grundkursus eller i udvidet kursus.

Fru Tove Nielsen sagde også, at man ville undlade at stille krav, hvis man gennem-

førte en optagelse til gymnasiet som den her foreslåede. Det har jeg meget svært ved at se. Hvorfor i alverden skulle man dog have op med at stille krav, fordi det nu blev lagt over til eleverne og forældrene at bestemme? Og er det i virkeligheden ikke en konsekvens af folkeskoleloven, som jo også giver eleverne og forældrene kompetencen omkring valget til udvidet kursus og til grundkursus?

Så er der jo tale om en misforståelse, når det siges, at man med en sådan ordning lader alle slippe ind i gymnasiet. Jeg har svært ved at se, at alle skulle ønske sig at komme ind i gymnasiet, og jeg har også svært ved at se, at forældrene og eleverne ikke skulle være de mest kompetente til at træffe denne afgørelse.

Om niveausenkningen, som flere også var inde på, skal jeg ikke gentage, hvad hr. Sigsgaard så udmærket sagde netop omkring gymnasielærerforeningens udtalelser om disse ting.

Fru Tove Nielsen var også inde på paragraffen om kristendomsundervisning. Hertil er kun at sige, at jeg har forsøgt at holde mig til konsekvensændringerne og ikke villet tage hul på en helt ny debat om formuleringen af denne paragraf i gymnasieloven.

Fru Eva Rothenborg mente, at det var restgruppen, der nu skulle hales hjem ved at lave denne adgang til gymnasiet. Der må jeg sige, at jeg er enig med de ordførere, der har sagt, at det selvfølgelig ikke er restgruppen, vi appellerer til med et forslag af denne art. Det er helt illusorisk at forestille sig, at vi netop til denne gruppe skulle appellere med en 3-årig boglig uddannelse, og derfor er det selvfølgelig ikke det, vi forestiller os skal ske omkring de problemer, der er med restgruppen.

Så vil jeg takke fru Lone Dybkjær for en lang række positive bemærkninger om mange af de ting, der også er indeholdt i dette forslag.

Fru Gerda Møller mente, at dette var et forslag til at hjælpe enhedsskolen på vej. Jeg må nok sige, at tanken om, hvad enhedsskolen er, bliver mere og mere tåget, jo flere diskussioner, vi har om de 16—19-årige her i folketinget. Nu skulle det være enhedsskole, at en begrænset procentdel af de 16-19-årige kommer ind og får en boglig ud-

[Undervisningsministeren.]

dannelse. Jeg har aldrig hørt noget så mærkeligt, og det svarer i hvert tilfælde ikke til den gangse definition af enhedsskolen.

Så vil jeg godt sige om bemærkningerne om tysk, at også jeg finder, at der kan være en vis inkonsekvens i, at tysk er blevet frivillig i folkeskolen og nu opstilles som krav. Også jeg kan godt se, at vi havde hjulpet os selv bedre, hvis vi havde gjort det obligatorisk i folkeskolen. Det gjorde vi ikke af mange forskellige grunde, vel først og fremmest den, at vi ønskede så lavt et timetal for den obligatoriske undervisning som muligt. Derfor synes jeg, dette er et acceptabelt forslag, hvor man altså ikke sænker niveauet i gymnasiet på basis af, at man undlader at tage tysk ind som et krav.

Til de tal, fru Gerda Møller var fremme med omkring Frederiksborg amt, skal jeg bare sige, at det har undret mig, at ingen har nævnt Fyns amt i den forbindelse, hvor man har nogle ganske andre tal at trække frem.

Fru Kristine Heltberg spurgte til uddannelses- og erhvervsvejledningen i specielt den periode, der var imellem folkeskolen og gymnasiet, altså i virkeligheden problemet i de sidste klasser i folkeskolen. Jeg vil godt også understrege, at jeg finder, der er en sammenhæng mellem disse ting. Vi har også overvejet i ministeriet, hvordan vi kan sikre et samvirke imellem gymnasiet og folkeskolen, og vi håber, vi kan finde frem til nogle konstruktive forslag.

Så vil jeg godt understrege omkring tidspunktet, som fru Kristine Heltberg også var inde på, altså det, at det træder i kraft i 1978, at dette selvfølgelig er den logiske konsekvens af folkeskoleloven, idet der først på dette tidspunkt vil være elever under den nye folkeskolelov. Da jeg erkender, at der kan være et problem ved at sætte denne dato og dette år, har jeg i fremsættelsen skrevet — og jeg citerer:

„Jeg stiller mig åben for drøftelser af spørgsmålet, om den foreslåede overflytning til forældrene af den endelige afgørelse om en elevs egnethed for optagelse i gymnasiet bør finde sted før optagelserne i gymnasiet i 1978.“

Fru Inger Stilling Pedersen mente, at man skulle forlange en afgangsprøve. Her må jeg sige, som også fru Gerda Møller var

inde på det, at det jo i virkeligheden vil kræve en ændring af det, vi har vedtaget omkring folkeskoleloven, hvor vi udtrykkelig har fastslået, at den skulle være frivillig. Derfor er det ikke så mærkeligt, at fru Gerda Møller kan fremhæve denne ting, men nok lidt mærkeligt, at fru Inger Stilling Pedersen fra kristeligt folkeparti, som jo var med i forliget omkring folkeskoleloven, kan komme med den bemærkning.

Jeg skal til hr. Freddy Madsen ikke sige andet, end hvad jeg har fremhævet omkring tidsfristen, at jeg i virkeligheden ser det som en konsekvens af den vedtagne folkeskolelov. I virkeligheden vil der ikke være elever, der har været igennem den nye folkeskolelov, før i 1978.

Jeg var meget enig i de bemærkninger, hr. Sigsgaard gjorde til fru Eva Rothenborg, så dem skal jeg lade være med at gentage.

Må jeg så blot som afslutning sige, at det har skuffet mig, at så mange ordførere har nærret så umådelig lille tillid til forældre og elever og i virkeligheden ikke har været villige til at tage konsekvensen af den tillid, vi har vist dem i folkeskoleloven, hvor det er deres beslutning, så den også gælder på gymnasieområdet, hvor forældrene selvfølgelig sammen med eleverne er lige så kvalificerede til at træffe beslutninger, som de er det på tidligere tidspunkt i elevernes uddannelsesforløb.

Tove Nielsen (V):

Jeg skal først forsikre hr. Freddy Madsen om, at under udvalgsarbejdet med hensyn til den nye folkeskolelov har venstre ikke på noget som helst tidspunkt lovet noget, end-sige diskuteret adgangen til gymnasiet. Vi er altså med andre ord bestemt ikke gået ind for den frie adgang til gymnasiet. Derfor nytt det altså ikke noget, at ministeren stiller sig meget forbavset over for, at vi skulle komme på nuværende tidspunkt, hvor vi netop diskuterer gymnasieskoleloven, og stille krav, når det drejer sig om adgangen til gymnasiet. Det er jo ikke i folkeskoleloven, vi diskuterer kravene, det er i gymnasieskoleloven, vi diskuterer de krav, der skal stilles til dem, der skal ind i gymnasiet. Det er nu, vi skal have denne debat. Det var ikke i sidste samling, vi skulle have denne debat.

Når ministeren siger, at der ud af mit indlæg ikke kom noget konkret om, hvad

[Tove Nielsen.]

det var for krav, venstre ville stille, ja, så fristes jeg faktisk til at sige, at ministeren skulle have overværet den debat, der tidligere på dagen var om tipsloven. Der blev det jo klart sagt, at første behandling ikke skulle bruges til at gå i detaljer; her var det de store linjer, man skulle tale om. Da vi under alle omstændigheder skal have et grundigt udvalgsarbejde om gymnasieskoleloven, så er det vel dér, vi virkelig skal diskutere i detaljer, hvordan vi vil stille kravene. Men jeg skal da tilføje, at jeg sagde, at man må stille krav, ligesom man må gøre i folkeskolen. Jeg pegede på prøver, jeg pegede på karakterer, jeg pegede på niveaudelingen, men i detaljer må vi jo ikke gå ved denne første behandling.

Må jeg så ud over disse ting sige, at der jo altså også er andre ting, vi skal se på. Vi har, føler jeg, et ret så stort problem med vore kostskoler, som har tilknyttet en realafdeling eller klassetrin herunder. Jeg mener, vi må gøre, hvad vi kan for at sikre disse kostskoler, efter at realafdelingen nu er forsvundet. Der har jo en gang imellem været talt noget om disse kostskoler, og en og anden har villet kalde dem for eliteskoler, nogle har endog skævet en hel del til disse skoler. Venstre ønsker at være med til at sikre eksistensen af disse skoler, som vi mener er en nødvendig brik i hele skolesystemet. De tjener et socialt formål, og de opfylder også et stort behov for danskere bosat i udlandet, danskere, der ønsker at have deres børn gående i danske skoler, ligesom de selvfølgelig også hjælper de elever, der kommer fra f. eks. øsamfund.

Ganske vist står der i bemærkningerne til lovforslaget, at man i ministeriet overvejer konsekvenserne med hensyn til Sorø Akademi, efter at realafdelingen er ophørt, og jeg vil gerne spørge, hvornår man i ministeriet finder frem til, hvordan konsekvenserne bør være for Sorø Akademi, og det er jo ikke blot Sorø Akademi, det drejer sig om, det er også de andre kostskoleafdelinger, som har et presserende problem, som vi i allerhøjeste grad bør løse.

Eva Rothenborg (FP):

Jeg må nu lige have lov til at sige til hr. Sigsgaard og til undervisningsministeren, at jeg skam havde en masse prægtige argumen-

ter i mit manuskript, men jeg opdagede først for sent, at jeg kun havde 5 minutter, og selv med den fart, jeg taler med, er der grænser for, hvad jeg kan nå at sige på 5 minutter. Hvis hr. Sigsgaard gerne vil vide, hvad der er min mening om den pressemeddelelse, som før debatten her er udsendt af Gymnasieskolernes Lærerforening, så finder jeg, at den er vrøvlet, og det skal jeg gerne gentage senere, når vi sikkert får deputationer fra Gymnasieskolernes Lærerforening, og ellers i øvrigt i udvalgsarbejdet. Det gælder både niveausenkningen og forskelligt andet.

Hr. Sigsgaard taler om det med at gå ud af skolen og ind i arbejdsløsheden. Det kan man jo også vende om og sige: ja, så kommer man ind i undervisningen et par år, og så går man ud i arbejdsløsheden igen; der skal jo gerne være et formål med at sende flere folk ind i det.

Så vil jeg lige sige til undervisningsministeren, at når hun siger, man ikke appellerer specielt til restgruppen, går det faktisk imod den nævnte pressemeddelelse.

Jeg er glad, hvis det ikke er den, for det er nemlig meget ofte helt andre årsager, der gør, at denne restgruppe ikke kommer ind, nemlig det psykologiske modsætningsforhold, der ofte kommer til hjemmet, og som jeg har erfaring for. På et vist punkt må jeg også erklære mig enig med fru Kristine Heltberg: det er meget ofte disse småambitiøse forældre, der presser deres børn ind i et gymnasium, hvor de havde været langt bedre stillet med en praktisk uddannelse. Det er en ting, vi skal være meget varsomme med, for der kommer nogle kolossale nederlag og meget store psykiske vanskeligheder ud af det bagefter.

Yderligere vil jeg gerne sige — det nåede jeg ikke før — at ordningen med speciel studievejleder for gymnasiet har ligget og luret rundt omkring i mange år, og jeg finder det helt naturligt, uanset om det skal betyde en lille smule ekstragifter, at gymnasiet får de samme uddannelses- og erhvervsorienteringsvilkår nu, som HF har haft fra begyndelsen.

Til slut vil jeg gerne spørge undervisningsministeren, om hun i forbindelse med specialundervisningen kunne tænke sig at fremsætte krav om, at der i den teoretisk-pædagogiske uddannelse, hvad enten det

[Eva Rothenborg.]

gælder folkeskolen eller den højere skole, indgår et kursus til konstatering af læsehæmmethed, hvad enten det drejer sig om auditive eller visuelle vanskeligheder, sådan at det kan konstateres så tidligt som muligt. Der er for få lærere, der kender mønstrene, når de opstår; jeg tror, det ville virke ganske overordentlig befordrende, og færre elever ville falde igennem maskerne i nettet, hvis det kunne lade sig gøre.

Gerda Møller (KF):

Det glæder mig da meget, at ministeren nu her fra talerstolen med sine egne ord har sagt, at dette forslag er en naturlig konsekvens af den nye folkeskolelov. Det var jo det, vi var klar over, og derfor stemte vi imod.

Ministeren undrede sig meget over, at så mange ordførere åbenbart manglede tillid til elever og forældre med hensyn til, om deres børn skal i gymnasiet eller ej. Dertil vil jeg sige, at vi jo har erfaringerne, som det også er nævnt af en af de foregående talere, fra den frie adgang til realafdelingerne, og i forvejen er det jo således, at eleverne selv kan afgøre, om de vil rykkes om fra 1. til 2. g og senere fra 2. g til 3. g. Jeg er da vidende om, efter alle de henvendelser jeg har fået i hvert fald, at den ret benyttes i stort tal, og den bruges ofte på trods af gymnasiets råd om at gå klassen om eller tage sit gode tøj og gå. I de fleste af disse situationer går det galt for eleven, der meget let dumper til selve studentereksamen, og vi har jo også set, at antallet af dumpninger er vokset meget betydeligt. I gamle dage skete det jo sjældent, for ikke at sige aldrig, at man dumpede til studentereksamen, men det har forvandlet sig til at være noget ganske almindeligt. Jeg har lyst til at citere den tidligere undervisningsdirektør for gymnasiet, Højby, der engang ved et rektormøde sagde: „Det må I sgu vænne jer til“ — ja, undskyld citatet. Det har rektorerne så gjort, og det skal de altså yderligere vænne sig til.

Så har man været inde på gymnasielærerforeningens udtalelse. Ja, der er jo mange mærkelige ting i den udtalelse; man har været inde på, om det var restgruppen eller ej. Jeg er faldet over postulatet om, at den

frie adgang kun vil medføre en relativt beskeden udvidelse af gymnasiet. Det tvivler jeg om, og det var jeg også inde på. Videre i gymnasielærerforeningens udtalelse står der også, at den frie adgang kan åbne for forskydninger, der giver plads til flere unge fra restgruppen i de faglige uddannelser. Det vil altså sige, at de alligevel venter, en hel masse nye kommer ind i gymnasiet.

Jeg nævnte i mit første indlæg, at der var nogle enkeltheder, jeg gerne ville have taget med, og dem vil jeg benytte lejligheden til at tage op her. Vi stiller os meget skeptiske over for, at ministeren vil ophæve aldersgrænsen både nedad og ikke mindst opad, fordi vi er bange for, at det vil skade tilgangen til de forskellige studenterkursus, som mange unge og også lidt ældre søger, og hvor mange tager studentereksamen på kun 2 år. Vi kan heller ikke rigtig se, det er rimeligt, at man laver en overgangsperiode for de lærere, der enten skal afskediges eller gå ned i løn, fordi de fratages muligheden for at undervise i hovedskoleafdelingerne ved de offentlige og private gymnasier, der har en sådan hovedskole. Ministeren siger jo selv i bemærkningerne, at disse lærere er truet i den nuværende situation, og så ved jeg da ikke, om det er rigtigt at stille dem i den situation, at de kan forvente afsked inden for 4 år. Der er også en anden ting i den forbindelse, og det er, at vi tror, det er et anslag mod de private, i hvert fald visse private gymnasier, og det kan vi heller ikke gå med til.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg vil komme med en kommentar til undervisningsministeren angående det, der blev sagt før. Det er da rigtigt, at vi går ind for, at man selv skal bestemme, om man vil afslutte med en prøve, men der er da intet, der forhindrer et krav om, at fortsat undervisning i gymnasiet er betinget af en prøve; man kan jo selv vælge, om man vil gå i gymnasiet.

Så er der lige med hensyn til påstanden om, at vi ingen tiltro har til forældres og elevs bedømmelse, når det gælder optagelse i gymnasiet. Jovist har vi det, men vi har bare så mange eksempler på, at man ikke har været i stand til at vurdere dette, og jeg kan nævne flere tilfælde, hvor det er gået ud

[Inger Stilling Pedersen.]

over en elev psykisk, fordi vedkommende er kommet under et pres, som ikke kunne klareres. Man kan ikke bare uden videre afskrive det.

Freddy Madsen (DKP):

Kun et par bemærkninger til et par ganske interessante standpunkter, som er kommet frem i denne debat. Det ene det er den, synes jeg, kynisme, man fra nogle sider, specielt til højre i salen, lægger for dagen med hensyn til spørgsmålet om ungdomsarbejdsløsheden. Det blev sagt, og det blev specielt understreget af fru Eva Rothenborg, at det nok alligevel går sådan, at de bliver arbejdsløse, og hvorfor skulde de så have den uddannelse. Ja men det er jo fantastisk, at man kan få sig til at fremføre den slags argumenter i debatten. At man ikke kunne give, selv om det nu kun var det beskudne antal, som undervisningsministeren har nævnt, nemlig de 1.000, i denne situation den håndsrækning, at når samfundet ikke er i stand til at skaffe dem arbejde, kunne man i hvert fald sikre dem, at den tid kunne udnyttes til noget meningsfyldt i en undervisningssituation.

En anden side af sagen: jeg synes, det er en interessant konstatering — og det synes jeg fru Tove Nielsen skal have tak for — at vi fik altså berøvet socialdemokratiet og SF et af de figenblade, som de viftede med, dengang folkeskolereformen blev gennemført.

Arnfast (CD):

På grund af taletiden slap der et enkelt punkt for mig i det forslag, og det vil jeg lige komme ind på: det drejer sig om forslaget om hjælp til de handicappede gymnasieelever. Det er klart, det er et ønske, man må tilgodese. Det ser jo meget humant ud, og vi kan da tilslutte os det, men det er et spørgsmål, hvor stort et handicap man kan hjælpe med. Vi ved jo netop fra folkesolen, at der gennemføres megen undervisning, hvor en enkelt specialuddannet pædagog sidder med en enkelt elev. Hvis man er indstillet på at hjælpe de elever, som måske kommer i gymnasieskolen på trods af egnethedskriteriet, på den måde, er det, ligesom man bedre forstår gymnasielærernes organisation, der allerede har givet sin tilslutning til optagel-

seskriteriet, for der tales jo i ministerens bemærkninger om læseretarderede osv. Jeg tror, det ville være ønskeligt, om vi i undervisningsudvalget kunne få forelagt kommissoriet, eller hvad man skal sige, for den arbejdsgruppe, ministeren siger hun vil ned sætte, så vi ved, hvor meget handicap og hvilke handicap man vil støtte. Jeg vil gerne spørge ministeren — ikke fordi jeg er vant til at få svar — om hun har nogen af de tanker.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal ikke forlænge denne debat meget mere, blot tage et par enkelte ting op af det, der fremkom her i anden omgang. Det kom ikke til at stå klarere for mig, hvad venstres standpunkt var vedrørende optagelseskriterierne til gymnasiet, men jeg forstod, at fru Tove Nielsen mente, at det var en detalje.

Om Sorø Akademi og andre private skoleformer skal jeg sige, at det er da klart, at når det er understreget i bemærkningerne, at vi vil tage det op, er det også noget, der allerede nu arbejdes med, og jeg mener, det er vigtigt at finde en fornuftig løsning for Sorø Akademi.

Til fru Eva Rothenborg, der specielt spurgte til de teoretisk-pædagogiske uddannelser, om særlige kurser, for at man kunne finde læsehæmmede elever, vil jeg sige, at det ikke vil være noget problem i folkeskolelæreruddannelsen, for dér indgår det direkte, og alle vil få det lært. Jeg er ikke klar over, i hvor stor udstrækning det indgår i gymnasielæreruddannelsen, og jeg synes, vi skal tage det op under udvalgsbehandlingen.

Jeg er glad for, at fru Gerda Møller citerede GLs udtalelse vedrørende restgruppen rigtigt, også fordi det fik sat det på plads, som fru Eva Rothenborg citerede fra samme udtalelse. Det, der var tale om, var, at der blev plads til restgruppen i de faglige uddannelser, men altså ikke i gymnasiet, og det er jo noget ganske andet.

Fru Gerda Møller var også inde på de erfaringer, man havde haft omkring overflytning af elever til 2. eller 3. g. Her vil jeg sige, at vi ved, at over 50 pct. af de elever, der frarådes en oprykning, klarer det. Det er dog ganske væsentligt, at så stor en procentdel i virkeligheden ikke, hvis det alene kom an på en lærerrådgivning, fik den chance, som

[Undervisningsministeren.]

50 pct. af dem altså i virkeligheden viser sig at kunne udnytte.

Så skal jeg blot til fru Inger Stilling Pedersen sige, at det blev jo ved ordene om tilliden til forældrene, men ikke til så forfærdelig meget i praksis.

(Kort bemærkning).

Tove Nielsen (V):

Jeg beklager egentlig, det skulle være nødvendigt med lidt ekstra danskundervisning for undervisningsministeren. Jeg sagde, at man ikke skal bruge 1. behandling til at gå ned i detaljerne, men det skal jeg måske forklare på en anden måde: man skal ikke bruge første behandling til at beskrive de forskellige ting detaljeret; jeg ved ikke, om det klarer sagen op?

Med hensyn til § 5, som jeg var inde på i første runde, om fritagelsesmuligheden for religion i gymnasiet, da er jeg egentlig meget ked af, at ministeren siger, at hun ikke vil tage denne ændring op, for det er jo virkelig en konsekvensændring. Jeg sagde i mit indlæg, at det ikke var en konsekvensændring af folkeskoleloven, men at det er en konsekvensændring af det, der foregår inden for HF, og jeg føler virkelig, at vi i udvalget er nødsaget til at se på disse ting. Vil ministeren ikke være med til at se på det, må vi jo undersøge, om der er flere andre partier, der vil gøre noget for den uheldige situation, man står i.

Det er i virkeligheden sådan, at man indtil allersidste øjeblik kan modtage undervisning og så i allersidste øjeblik komme og meddele, at nu har man meldt sig ud af folkekirken for at slippe for årskaraktoren. Hvis man ikke vil give den samme mulighed for fritagelse, som man har på HF, så bør det i hvert fald præciseres, hvornår sidste frist er, og ikke tolkes, som jeg ved det bliver tolket, blot karakteren ikke er skrevet ind i protokollen.

Formanden:

De, der har bedt om ordet for korte bemærkninger, får det, og så slutter vi de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Eva Rothenborg (FP):

Ja, jeg skal kun have lov at sige, at hr. Freddy Madsens bemærkninger om min

frygtelige kynisme var ved at få mig til at bryde fuldstændig sammen derude og omvende mig.

Der er noget, der hedder: „Beauty is in the Eye of the Beholder“, og det hedder vistnok på dansk, at det sete afhænger af øjnene. Det, jeg mente, var, at der jo ikke er meget vundet ved at sende de unge ud i en arbejdsløshed på et senere tidspunkt. Så er det da langt bedre at sørge for, at de får en uddannelse, så de kan klare sig. Nu tænker jeg her på faglige uddannelser, og hr. Freddy Madsen ved sikkert også, at EFG-området flyder kolossalt og er ved at bryde fuldstændig sammen. Det var måske ikke nogen dårlig idé, om vi prøvede at kigge lidt på det i stedet for.

(Kort bemærkning).

Gerda Møller (KF):

Jeg vil bare sige til undervisningsministeren, at så er der altså immervæk 50 pct. af de unge, som ikke var egnede, der dumper, og det mener jeg stadig væk er en frygtelig tragisk situation for den unge og måske også for hans forældre.

(Kort bemærkning).

Arnfast (CD):

Da jeg åbenbart ikke er i stand til at stille mine spørgsmål, således at ministeren forstår dem, så skal jeg, selv om jeg havde søgt at undgå det, prøve at stille dem i undervisningsudvalget. Det skaber jo lidt papir, men det letter måske forhandlingerne.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Blot to bemærkninger til fru Tove Nielsen omkring kristendomsundervisningen.

Jeg har ikke her fra talerstolen overhovedet tilkendegivet, om jeg mente, det skulle indgå i drøftelserne i undervisningsudvalget eller ej. Det bestemmer jeg som bekendt ikke. Derimod har jeg gjort opmærksom på, at når det ikke var taget med i dette lovforslag, så hang det sammen med, at der her kun var konsekvensændringer af folkeskoleloven. Derfor kunne det selvfølgelig fra min side ikke komme med.

Fru Gerda Møller mener åbenbart — sådan må jeg forstå det — at det er mere tragisk selv at få chancen for at gå op og se, om man kan klare det, end af andre at få at vide, at det kan man ikke, vel vidende at

[Undervisningsministeren.]

man måske kunne alligevel, da man jo kender procenten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m. v.

(Lovforslag nr. 154. Fremsat 21/1 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Thomas Have (S):

Finansministerens lovforslag om ændring af reglerne for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m. v., har jo sin baggrund i den aftale, som regeringen har indgået med de kommunale organisationer den 17. september sidste år.

Hovedformålet med aftalen var jo at sikre kommunernes medvirken til den beskæftigelsesfremmende politik, som fem af folketingets partier havde indgået et forlig om. Endvidere blev der lagt vægt på, at de kommunale udskrivningsprocenter i 1976 ikke gennemsnitligt blev forhøjet med mere, end forhøjelsen af personfradraget kunne betinge.

Jeg skal ikke gå i enkeltheder med aftalens indhold, som jo er folketinget bekendt, men kun nævne nogle få punkter af hovedindholdet.

For det første blev der aftalt en 10 pct.s forhøjelse af tilskuddet efter objektive udgiftskriterier til kommunerne for 1976-77. For det andet blev det aftalt, at der kunne ydes henstand med betaling af halvdelen af det forskelsbeløb vedrørende kildeskatten for 1975, som kommunerne skulle have ind-

betalt til staten her i november 1976. Det tredje punkt er aftalen om, at der skulle fremsættes et lovforslag om fremtidig fuld løbende udbetaling til kommunerne af refusion efter bistandsloven, de sociale pensionslove og en hel del andre mindre udgiftkrævende love, samt om fremrykning af udbetalingsdagen for disse refusioner fra den 1. i måneden til den sjettesidste bankdag forud for den måned, refusionerne vedrører.

Det er specielt dette tredje punkt, lovforslaget vedrører, og vi kan fra mit partis side anbefale lovforslaget til hurtig gennemførelse, idet man jo herved imødekommer et længe næret ønske fra kommunernes side. Overgangen til en sådan fuld løbende refusion vil jo for kommunerne indebære en årlig budgetforbedring på ca. 400 mill. kr. Den fremkommer ved, at de 20 pct. af refusionsbeløbet for 1976-77, som efter det hidtidige system først ville være kommet til udbetaling i 1977-78, nu udbetales allerede løbende i 1976, mens de 20 pct. af refusionerne for 1975-76, som skulle have været udbetalt i 1976-77, forudsættes samtidig hermed at bortfalde.

Fremrykningen af udbetalingsdatoen betyder jo en væsentlig likviditetsforbedring for kommunerne, som herved undgår at skulle mellemfinansiere refusionsbeløbene i nogle dage omkring den 1. i hver måned.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslaget til folketingets velvillige og hurtige behandling.

Jacob Sørensen (V):

Dette forslag tager jo sigte på en fuldstændig ændring af refusionsreglerne mellem staten og kommunerne derhen, at i stedet for som hidtil at kommunerne skulle lægge pengene ud og så få dem tilbage igen efter kortere eller længere perioder, så får kommunerne nu efter dette forslag pengene i hænde, før de skal bruges. Det må jo set fra kommunernes side isoleret være et fremskridt, og det er da også en kendsgerning, at denne ændring forbedrer kommunernes likviditet med et beløb, som er gjort op til ca. 400 mill. kr.

De gamle regler, hvorefter kommunerne skulle lade henstå de sidste 20 pct. af refusionerne til det følgende år, skaber derimod nu komplikationer. Ikke således at der sker forringelser i likviditeten, men der sker